

qui ad usum Ecclesie sue tam fuit in re munificus: facitq;
 ut his ipsius bonis ad ipsius sacro-sancti nominis gloriam
 et Ecclesie tot modis intus et foris oppugnata defensionem
 quam maximo cum fructu magis ac magis uti pergas. Bene
 vale, Mi suavissime Frater. D. Jesus Tibi vobisq; istis
 omnib; fideis in domo sua operatus magis ac magis be-
 nedicat. Geneva 26. Maji vetere calculo 1595.
 Tuus Beza.

[Vn David Pareus?] 268/

D. Theodoro Beza Ecclesiasta Genevensi

Salutem à Domino Jesu. Cum senile. iudicium tuum, Pater
 in Christo venerande, Ecclesia merito suspiciat, et omnes pluri-
 mi faciant, nec ego immerito laboris, liquet in Calvino Ortho-
 doxo scribendo hausi hunc fructum magnificis, quod gravissi-
 mo calculo tuo eam comprobare non dubitasti, tanquam
 magnam, sanctam, et necessariam tuenda veritati operan-
 tis, me navatam. Faxit celestis Pater, ut votis nostris suc-
 cessu cum uberrimo Ecclesie fructu respondeat, et aliquando
 ab infaustris his certaminib; respirare; ad meliorem verò
 magis auspiciata utilioraq; studium nostram traducere nobis
 liceat: sed nondum hoc Furia iste patiuntur. Jam enim Ad-
 versarij Pseudo-Calvinum suum vernaculo sermone in
 vulgus disseminavit, nempe ut suis calumniis nostros Germanos
 penitus imbuat, et fortius in veritatem concitet. Hactenus
 enim stentores illi passim in cathedris totas conciones de
 novo hoc Judaismo deblaterant, Latina Germanicè red-
 dentes. Quid nunc doctos pariter et indoctos facturos putamus?
 Furat sanè et fascinet suos, ut volent Satan; nunquam effi-
 ciet, ut mendacium fiat veritas, et ad illud aures advertant ii,

quos Pater coelestis dedit Filio, ut vocem eius audiant. Si nostris ita
placuerit, orthodoxum Calvinum vernaculam faciam, et ipse pro
terminis *Ἐκρησποδογίας*, quae vulgi captam excedere videbuntur.
In quem usum Te, Reverende Pater, reliquosque fratres istuc rogatus
velim, si quae argumenta popularia de libertate et varietate
interpretationum ex Patribus vel etiam recentibus interpretibus
observata vobis sint, quae me prius effugerint; maxime autem
si quae ad personam et rationes D. Calvini spectantia habe-
ant, instituto huic profutura, ea mecum ita communicare ne-
gravesimini. Adversus ille Helvetius haecque mare et arida
pererravit, *ἄποδύ*, *ἄριστος καὶ ἀδούλω* iustae Dei vindictae
jam caput in spes novas erigere incipit, Rostochiensum
ajunt: qui portentis eius calculum addiderunt, atque Erfurten-
sium presidio; cum his fuit Francofurti: Nihil diem unum
istuc moranti hominem videre non licuit: nec pagella, quae
in Hunniam suam egi, ac meum adversarium enisit, tunc
fuerant allata. Nuper Torga duo diaconi, alter Hunniamque
alter Huberiam in templo altercati de praedestinatione, a vo-
bis ad verbera venerunt, adeo acres sunt isti disputationes.
utergo depositi fuerunt. Hunniam vero gratiam sui ante
signari restituit. Nimirum igitur Pelagianum illud incendium
nuper sopitum si denovo erumpet, vah quantum Ecclesiae deva-
stabit! Plausibile enim et amabile vulgo est dogma de om-
nibus praedestinatiis, et de bono usu liberi arbitrii in manibus
nostris sit. Liceat nobis interim *Χρῆσιμα διδάσκων καὶ
ἰδὲ πρᾶτων*, dum isti Adami fratres perfidiam eorum
atque insolentiam sic bene ulciscente Nemese, se mutuis vul-
neribus conficiunt. Illustrissimus noster valet, et Ecclesiae
res mediocriter habent. Deus halcyonia diu nobis seruet.
Vobis de bello e vicinia Burgundiae alioquin translato gra-
tulamur.

salamur. Ex Ungaria nunciatur de recuperato Strigonio et
 de aliquot cladibus Turcarum. Facit exercituum Dominus,
 ut gratis pectoribus tanta beneficia nostri homines agno-
 scant, et de hostibus intestinis longe seivioribus horribili ido-
 lomania profano contemptu verbi divini, superbia, luxu,
 odiis et distractionibus mutuis, qui domi nos vexant, proflin-
 gendis subigendis, serio cogitent. Vale Sater in Christo ve-
 nerande, et mihi plurimum dilecte. Dominus Jezu te benigne
 confirmare, et nobis diu conservare pergat. Heidelbergae.
 XVI. calend. Octobr. Anno M. DVC.

269/
 Carissimo Viri Casparo Laurentio Professore Genevensi.
 Salutem à Domino Jezu. Grata mihi cumprimis est Tua Vir
 Carissime, in me benevolentia testificatio singularis, non ver-
 bis solum, sed et symbolis additis confirmata, quam tibi persuadeas
 velim mutua benevolentia officii me constanter esse con-
 pensaturum. Lucepi et perlegi cum voluptate Consensum tuum
orthodoxum, ad quem sane, utinam adversarii Pontificii et
 alii oculos et animos fortius intenderent. Estat non distinctis
Conciliatis Weithemeri, Tiguri Anno LII. edita; verum tu ad
 pauciora capita articulos controversos revocasti, et in super
 Epilogiarum recentium Confessionum laudabili studio adjecisti.
 Habes iudicium meum. Perge igitur pro epimia eruditione
 Tua Ecclesie monstrare viam pacis in veritate, et refellere
 calumnias exprobrantium, tot esse doctrinas Eclesiarum
 Reformatarum à scriptura, ab orthodoxa antiquitate, et
 à sese discrepantes, quot hodie confessiones extant. Neg ta-
 men unam et alteram notam pro amicitia nostra dissimulabo.
 Opera pretium fuerat nonnullos articulos, in quibus plura sunt
 controversa, membratim proponere, ut magis liqueret, in
 Gallia editione, quam polliceris, faciendum. Operam darem,
 quò aliquando in nostrum idioma etiam converteretur.